

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Györe Norbert ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr.Boronkai Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Siklói Városi Bíróságnál 1.P.20.376/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 2.Pf.20.148/2010/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről 57. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. évi március hó 16. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felpereseknek 40.000 (Negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 98.900 (Kilencvennyolcezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

Az I.r. felperes 2007. április 7-én kerékpárral közlekedve súlyos, koponyasérüléssel és egyéb töréses sérülésekkel járó, 100%-os munkaképesség-csökkenést okozó közlekedési balesetet szenvedett, amikor egy személygépkocsi elütötte. A baleset időpontjában 36 éves volt, és a házastársával, a II.r. felperessel két kiskorú gyermekük eltartásáról gondoskodtak. A baleset után az I.r. felperes a gyermekek gondozására nem képes, de önmaga ellátására sem. A súlyos agysérülése miatt térben és időben nem tud tájékozódni, a baloldali végtagjai lebénultak, a mozgása súlyos fokban nehezített és izomsorvadása alakult ki. Kommunikálni nem tud, a környezetét nem ismeri fel, a beszéde és a gondolatai összefüggéstelenek. Magatehetetlen, kiszolgáltatott, mások ápolására szorul. A bíróság jogerős ítéletével 2007 decemberében cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. Gondnoka a II.r. felperes, aki a gyermekeivel továbbra is a közös lakásban lakik, és ellátja a háztartást, gondozza és neveli a gyermekeket, amelyben az I.r. felperes édesanyja segítséget nyújt. Az I.r. felperest 2008. november 24-étől a B. Önkormányzat által fenntartott idősek otthonában helyezték el, ahol az ellátásáról gondoskodnak. Ennek a díja 2008 decemberében havi 50.000 forint, míg 2009. január 1-jétől havi 57.000 forint.

A felperesek a keresetükben az I.r. felperes balesetéből eredő vagyoni káraikat érvényesítették az alperessel, mint a balesetet okozó gépkocsi felelősségbiztosítójával szemben.

Az alperes a balesettel okozott károkért nem vitatta a helytállási kötelezettségét, de a felperesek által megjelölt egyes kárigényeket alaptalannak, továbbiakat túlzottnak tartotta.

Az I.r. felperes a keresetében gondozási költség címén 2008. december 1-jétől december 31-éig 50.000 forintot, 2009. január 1-jétől pedig havi 57.000 forint járadékot igényelt, míg élelemfeljavítás címén 2007. április 7-étől egy éves időtartamra napi 600 forinttal számítva 219.000 forintot, míg további hat hónapra napi 400 forinttal számítva 72.000 forintot követelt és 2008. november 1-jétől havi 12.000 forint járadékot.

A II.r. felperesnek 2007. április 7-étől élelmezési többletköltség címén évenként változó összegű járadékigénye volt, míg háztartási és házkörüli kíségítéssel felmerülő többletköltségek címén ugyancsak a baleset napjától, 2007. április 7-étől kezdődően évenként változó összegű járadékra tartott igényt. Kérte továbbá az I.r. felperes részére vásárolt ingóságokkal felmerült 142.865 forint és az utazási költséggel kapcsolatos 384.680 forint megtérítésére is az alperes kötelezését.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest gondozási költség címén 677.000 forint lejárt járadék, valamint 2009. december 1-jétől havi 57.000 forint megfizetésére, míg élelemfeljavítás címén lejárt 291.000 forint, összesen 968.000 forint és ebből eltérő összegek után, eltérő időpontoktól járó késedelmi kamat megfizetésére. Az I.r. felperesnek az élelemfeljavítás címén havi 12.000 forintban megjelölt járadékigényét elutasította.

Az elsőfokú bíróság a II.r. felperes részére 1.402.829 forint és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, amelyből 827.284 forint a lejárt élelmezési többletköltség, 527.545 forint az ingóságokkal és az utazási költséggel felmerült kiadás, míg 48.000 forint a háztartási kísegítő igénybevételével felmerült összeg volt. Kötelezte továbbá a bíróság az alperest a II.r. felperes részére 2009. december 1-jétől kezdődően élelmezési többletköltség címén felmerülő havi 30.360 forint járadék megfizetésére. A felperesek ezt meghaladóan előterjesztett keresetét elutasította.

Az alperes fellebbezése és a felperesek csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét az I.r. felperes részére megítélt vagyoni kártérítés tekintetében helybenhagyta, míg a II.r. felperest érintő részét részben megváltoztatta és a javára megítélt 1.402.829 forint tőkemarasztalás összegét 970.150 forintra leszállította. Ennek az volt az indoka, hogy a II.r. felperes által igényelt 384.680 forint utazási költség összegét az alperes már kifizette, és a II.r.

felperes a keresetét ezzel le is szállította. Az elsőfokú bíróság tehát ebben tévesen marasztalta az alperest. A megítélt összegből a másodfokú bíróság kivette a háztartási kisegítő költségére megítélt 48.000 forintot is, és helyette arra kötelezte az alperest, hogy a megítélt járadékon felül 2007. április 7-étől 2009. november 30-áig terjedő időre fizessen meg háztartási és házkörüli kisegítéssel kapcsolatos költségként 1.565.400 forint lejárt járadékot, míg 2009. január 1-jétől havi 51.560 forintot. Ezt meghaladóan tekintette elutasítottnak a keresetet.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az I.r. felperesnek az idősek otthonában való elhelyezésével felmerült költség a részére folyósított nyugdíj összegével nem csökkenthető, mert az a balesettel összefüggésben felmerülő kiadás. Az élelemfeljavítás címén megítélt összeget az orvosszakértői véleményre figyelemmel helytállónak tartotta, annak az alperes fellebbezése szerinti mérséklésére, illetőleg az I.r. felperes csatlakozó fellebbezése szerinti, jövőbeni járadék fizetésére nem látott alapot. A II.r. felperes részére járadékként megítélt élelmezési többletköltséget a másodfokú bíróság a bizonyítékok alapján megítélhetőnek tartotta és kifejtette, hogy az I.r. felperes balesete előtt a felperesek bizonyítottan foglalkoztak a házkörül sertés-, illetőleg baromfitartással, valamint termesztettek burgonyát, és zöldséget is. Az I.r. felperes balesete után erre már nincs lehetőség, így az élelmiszereket kiskereskedelmi forgalomban kell beszerezniük, amely többletköltséggel jár. Ennek az összegét a szakértői vélemény alapján megállapíthatónak tartotta, az elsőfokú bíróság által megítélt összeget pedig helyesnek, így a kárigény elutasítására nem látott okot, de a II.r. felperes csatlakozó fellebbezése szerinti járadék felemelésére sem. A II.r. felperesnek a háztartási és a házkörüli kisegítéssel kapcsolatos járadékigényét a bizonyítékok - közöttük Sz.Iné tanúvallomása - alapján a másodfokú bíróság alaposnak tartotta, a kieső házi és házkörüli munkák mennyiségét és értékét pedig K.J. szakértő véleményére is utalással bizonyítottanak látta.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát, vagy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte. Álláspontja szerint a II.r. felperes kárigénye körében az élelmezési többletköltség és a háztartási kisegítői többletköltség megítélése jogszabálysértő, mert a bíróság e körben a tényállást tévesen, a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével, iratellenesen állapította meg, és ez sérti a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat. Rámutatott arra, hogy az I.r. felperes édesanyja, Sz.Iné a tanúvallomásával ellentétes tényeket állított, a bíróság pedig meg sem indokolta, hogy az általa megállapított tényállást mely bizonyítékokra alapította. Ezzel sérült a Pp. 221.

§-ának (1) bekezdése szerinti eljárási szabály is. Megítélése szerint a II.r. felperesnek élelmezési többletköltsége nem merült fel, de háztartási kisegítői költsége sem, a házkörüli munkák elvégzésére pedig maga is képes, a bíróság azonban figyelmen kívül hagyta, hogy az ingatlanon semmiféle mezőgazdasági tevékenységet nem folytatnak. Vitatta a mezőgazdasági szakértőnek az élelmezési többletköltség terén való kompetenciáját, és e körben arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 177. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat.

Az I.r. felperes ellátásával kapcsolatos igény körében kifejtette, hogy az ellátásáról gondoskodó idősek otthona teljes körű ellátást biztosít, és ez olyan szolgáltatásokra - pl. étkezés, fodrász, pedikűr - is kiterjed, amelyek nem a balesettel okozati összefüggésben merültek fel. A költségpótló kártérítésnél tehát a káronszerzés kérdése vetődik fel.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részének a hatályában való fenntartását kérték.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálattal támadott részében, és a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperesnek a biztosítottja által okozott kár megtérítéséért való helytállási kötelezettsége [190/2004. (VI.8.) Korm. rendelet] a perben nem volt vitás, ezért a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felpereseknek a (4) bekezdés szerinti mértékben a balesettel okozott vagyoni és nem vagyoni káraikat. A nem vagyoni károk megtérítéséről a felek peren kívül megállapodtak, így ebben a perben a felperesek keresete a vagyoni károkra korlátozódott.

Az I.r. felperesnek az idősek otthonában való elhelyezésével felmerülő gondozási költség teljes összegének megtérítésére jogszabálysértés nélkül kötelezte a bíróság az alperest. Ennek a költségnek az I.r. felperes rokkantsági nyugdíjával való csökkentésére a jogerős ítéletben kifejtettek szerint nincs alap, de az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt okokból sincs. Az I.r. felperesnek az otthonban való elhelyezése azért merült fel, mert a baleset miatt az állapota ezt szükségsszerűvé tette. A súlyosan sérült, agykárosodott I.r. felperes ellátása, gondozása csak az otthonban való elhelyezéssel oldható meg, az ezzel felmerülő teljes költség pedig a károkozó helyett helytállásra köteles alperest terheli. Az I.r. felperes elhelyezésére a baleset

miatt került sor, az ott kapott ellátások egy részéért pedig a baleset hiányában otthon sem kellene fizetni. Az tehát jogi értelemben fel sem merülhet, hogy az I.r. felperesnél mintegy káronszerzés történne. A gondozási díjban az étkezés, a tisztálkodás, a fűtés, a takarítás költsége is benne szerepel, ezeket a szolgáltatásokat az I.r. felperes meg is kapja, de mert a baleset következményei miatt vált szükségsszerűvé az elhelyezése, az ezzel kapcsolatos költségeknek az alperesre való áthárítása helytálló.

A II.r. felperes által követelt élelmezési többletköltség körében a jogerős ítélet bizonyítékértékelése megfelel a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak. A II.r. felperes személyes előadásának, a gazdasági szakértő helyszíni tapasztalatain is alapuló véleménynek, valamint Sz.Iné tanúvallomásának helyes értékelésével, iratellenesség nélkül állapította meg a bíróság, hogy a felperesek ingatlanán korábban állattartás és növénytermesztés folyt, amelyet közösen végeztek, és a munkájuk eredményeként megtermelték a család számára szükséges élelmiszereket. Ez a termelés az I.r. felperes balesete miatt megszűnt, mert az ő munkavégzése teljesen kiesett, a II.r. felperes megnövekedett, más feladata miatt pedig a házkörüli munka is elmaradt. Azokat az élelmiszereket tehát, amelyeket a balesetet megelőzően a felperesek korábban maguk megtermeltek, a baleset után a kereskedelmi forgalomban kell beszerezniük, amely többletköltséggel jár. A kárak abból a különbözetből ered, ami a saját munkával megtermelt élelmiszerek és a megvásárolt termékek beszerzési ára között mutatkozik. Ez a költségpótló járadékigény tehát alapos volt, és az összecszerűsége sem túlzott. Ebben a körben alaptalanul hivatkozott az alperes K.J. igazságügyi szakértő kompetenciájának hiányára, mert a szakértő nem csak mezőgazdasági, hanem gazdasági szakképzettséggel is rendelkező gazdasági szakértő, de az általa véleményezett körben a bíróság maga is értékelhette, és értékelte is az alapul szolgáló élethelyzetet. A Pp. 177. §-ának (1) bekezdése szerinti eljárási szabály tehát nem sérült.

A háztartási kisegítő költségeinek megtérítése iránti kereset is alapos volt, mert az I.r. felperes háztartási munkavégzésének teljes kiesése tény, a pótlása iránti igény pedig egyértelmű. A háztartási munkákat a baleset előtt az I.r. felperes végezte, és ha abban utóbb segít is az édesanyja, annak az ingyenessége a hozzátartozó javára szól, de nem mentesíti a károkozót és a helyette helytállásra köteles biztosítót ennek a költségnek a megfizetése alól. Az ingyenes munkavégzéssel ugyanis a segítő családtag a károkozó terhét nem vállalja át. Megjegyzendő, hogy ha a felperesek az állattartással, a növénytermesztéssel és a háztartási munkákkal kapcsolatos szükségsszerű feladatok ellátására más személyt - napszámost, állatgondozót, háztartási alkalmazottat - vesznek igénybe, az alperes az ezzel felmerülő költségek megtérítésére is köteles lenne, amely költség jelentősen meghaladná a felperesek által érvényesített vagyoni károk összegét.

A jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - felülvizsgálattal támadott részében - a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati illetéknek az állam részére való megtérítésére.

Budapest, 2011. március 16.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróági tisztviselő

HM